SPIL IN SPECIAAL ONDERWIJS

Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2025-2027
Stichting Speciaal Onderwijs Fryslân

oktober 2023

Inhoud

2 Meerjarenbegroting 6

3 Toelichting 7

3.1 Toe- en afname baten en lasten 7

3.2 Baten- en lastenverloop 8

4 Investeringsbegroting 9

5 Prognosebalansen 10

6 Leerlingenaantallen 11

6.1 Ontwikkeling leerlingenaantallen 11

6.2 Ontwikkeling per categorie 12

7 Risicoparagraaf 13

Bijlage A Voorlopige formatiebudgetten 2024-2025 15

Bijlage B Verbijzondering exploitatietekort 2024 16

Bijlage C Bronnen 17

	Status begrotingsbeleid
31-10-2023	Principebesluit CvB
01-11-2023	CvB vraagt advies aan GMR (6 weken termijn)
28-11-2023	Bespreken begroting met de Financiële Commissie
04-12-2023	CvB neemt een voorgenomen besluit
11-12-2023	Reactie GMR (adviesbegroting, instemming formatiebudgetten)
20-12-2023	Begroting wordt ter goedkeuring aangeboden aan de RvT
22-12-2023	CvB stelt de begroting vast

1 Managementsamenvatting

SO Fryslân is een overkoepelende stichting van zeven scholen in het speciaal onderwijs. In schooljaar 2022-2023 heeft de stichting 1280 leerlingen en een begroting van 40 mln. euro. De missie en visie van SO Fryslân leiden tot de ambitie om op een aantal punten nog sterker te worden. Deze zijn als volgt verwoord:

- *Wij willen kwalitatief goed onderwijs geven;*
- *Wij zijn op de hoogte van de toekomstdromen van onze leerlingen en kunnen hier doelgericht op sturen;*
- *Onze leeromgeving is gericht op zelfredzaamheid en is afgestemd op het toekomstperspectief van onze leerlingen;*
- *Wij staan voor professionaliteit welke wij dagelijks doorontwikkelen;*
- *Dit doen we door samen te werken, zowel intern als extern.*

De functie van de begroting is het tijdig in kaart brengen van de invloed van externe en interne ontwikkelingen op de financiële situatie. De begroting heeft daarmee een belangrijke rol in de Planning & Control-cyclus, als onderdeel van het financieel instrumentarium. In deze cyclus wordt op systematische wijze inhoud gegeven aan het proces van richting geven (het besturen/plannen) en het op koers houden (beheersen/control) van de organisatie.

Bij het opstellen van de begroting 2024 is onder andere de Kaderbrief als uitgangspunt gehanteerd. Deze Kaderbrief, die door het College van Bestuur op 16 oktober 2023 is vastgesteld, is mede gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan 2023-2027. In deze Kaderbrief zijn de richtlijnen en randvoorwaarden voor de begroting weergegeven en de gevolgen benoemd van de externe en interne ontwikkelingen rond SO Fryslân. In de Kaderbrief is rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen die deel gaan uitmaken van het nieuwe Strategisch Beleidsplan.

De Begroting 2024 maakt deel uit van de rollende meerjarenbegroting[1]. Deze geeft een financiële doorkijk naar het kalenderjaar 2027. Uitgaande van gelijkblijvende leerlingenaantallen vanaf de laatste teldatum laat de meerjarenprognose geen grote bewegingen zien.

Over de opgestelde begroting is een adviesaanvraag bij de GMR ingediend. Nadat de begroting 2024 goedgekeurd is door de Raad van Toezicht en de GMR haar advies heeft gegeven, zal het College van Bestuur het document definitief vaststellen.

1.1 Bijzondere ontwikkelingen

In 2023 hebben zich enkele bijzondere ontwikkelingen voorgedaan, waarvan de gevolgen in financiële zin ook in komende jaren in enigermate merkbaar zullen zijn.

CAO PO
Op 12 september 2023 is er een Onderhandelaarsakkoord 2023-2024 afgesloten, deze loopt van 1 mei 2023 tot en met 30 september 2024. De leden hebben ingestemd met dit akkoord. Het belangrijkste punt met financiële gevolgen is de salarisverhoging van 10%.

[1] 'Rollend' houdt in dat ieder kalenderjaar de meerjarenbegroting wordt bijgesteld op grond van exploitatieresultaten en nieuwe inzichten in de ontwikkeling van baten en lasten.

Prijsbijstelling bekostiging:
Het bedrag per leerling van de bekostiging bestaat uit een component 'loongevoelige' bekostiging (89,15%) en een component 'prijsgevoelige' bekostiging (10,85%). In deze begroting is voor het loongevoelige deel uitgegaan van een prijsbijstelling voor 2023 en 2024 van 9,03% t.o.v. 2022, dit als gevolg van de eerdergenoemde aanpassing CAO PO. De definitieve regelig voor 2024 zal in het najaar van het betreffende kalenderjaar plaatsvinden. Voor het prijsgevoelige deel is er een negatieve prijsbijstelling van -0.14% over 2024.

Aantal leerlingen:
Per 1 februari 2023 heeft SO Fryslân 1280 leerlingen. Hiermee is het aantal leerlingen met 73 toegenomen ten opzichte van 1 februari 2022. Op alle scholen is er sprake van 'groei' met uitzondering van de Duisterhoutschool, deze blijft min of meer stabiel. De verwachting is dat het aantal leerlingen op termijn weer gaat afnemen, vanwege de krimp van de bevolkingsaanwas maar ook door de komst van inclusief onderwijs.

1.2 Overige ontwikkelingen

Huisvesting
Gefaseerde herhuisvesting (V)SO Duisterhoutschool
Eind 2022 is de Duisterhoutschool verhuisd naar de Buitenbaan 3 te Heerenveen. In 2023 zijn het binnenklimaat en de installatietechniek verbeterd. Over de plaatsing van zonnepanelen wordt in 2024 een besluit genomen.
Vernieuwbouw (V)SO School Lyndensteyn
Voor School Lyndensteyn staat gefaseerde vernieuwbouw gepland (2022-2027). Fase 1 betreft optimalisatie van het binnenklimaat. In de zomervakantie 2023 is het binnenklimaat in de lokalen met de hoogste urgentie verbeterd. Fase 2 betreft de vernieuwbouw (voorbereiding en ontwerp 2024-2025, realisatie gefaseerd 2025-2027). In 2023 is gewerkt aan het masterplan voor de vernieuwbouw (programma van eisen) en wordt een projectmanager geselecteerd.
Nieuwbouw SO It Twalûk
Alliade en SO Fryslân werken aan de plannen voor nieuwe huisvesting onder één dak voor KDC De Vlieger en de SO-afdeling van It Twalûk. De nieuwbouw zal begin 2026 gereed zijn. Vraagstukken omtrent financiële haalbaarheid, bouworganisatievorm en besluitvormingsprocessen in dit samenwerkingsproject hebben tot vertraging geleid. Recent is het voorlopig ontwerp voor de nieuwbouw vastgesteld. Eind 2023 moet het definitief ontwerp gereed zijn, zodat in 2024 uitvoerende partijen geselecteerd kunnen worden.
Nieuwbouw SO Kleurryk (Samen Kansrijk)
In juli 2023 is de bouw van het project Samen Kansrijk gestart. Een project waarmee nieuwbouw wordt gerealiseerd in 2025.
Herhuisvesting VSO De Wingerd
Sinds 2020 is De Wingerd op 2 locaties gehuisvest. Aanvullend op locatie De Klimmer (SO) gebruikt

het VSO in de periode 2020-2025 de Nijewei-locatie (voormalige mavo). Met de gemeente is afgesproken om in die periode de lange termijn huisvestingsplannen verder te verkennen. SO Fryslân heeft de gemeente in april 2023 verzocht om het gebruik van Nijewei 1 met vijf jaar te verlengen en de voorkeur uitgesproken voor behoud van 2 locaties en herontwikkeling van de Nijewei-locatie. Dit mede gezien het stijgende aantal leerlingen. Hierover wordt voor eind 2023 een positief collegebesluit verwacht.

Energie:
Na een periode van daling van de energieprijzen is in mei 2023 een nieuw energiecontract afgesloten. Vanaf 1 januari 2024 staan de prijzen vast voor 3 jaar.

Verduurzaming energiebesparingsplicht
SO Fryslan heeft energiebesparing hoog in het vaandel staan. In 2023 is het gebouw van VSO It Twalûk verduurzaamd. Het binnenklimaat is geoptimaliseerd en het gebouw is voorzien van zonnepanelen. In 2024 zal VSO Talryk volgen. Jaarlijks moet er aan het Ministerie van Economische zaken en Klimaat gerapporteerd worden over de voortgang van de energiebesparingsplicht.

Investeringen 2024
Naast de reguliere investeringen voor vervanging zijn er dit jaar ook weer incidentele investeringen opgenomen. De incidentele investeringen hebben betrekking op het energie-neutraal maken van VSO Talryk en het opfrissen van de locatie Haydn van It Twalûk.

Samen Kansrijk
De financiële gevolgen van dit project zijn cijfermatig verwerkt in de meerjarenbegroting. Zoals al eerder benoemd is de nieuwbouw in volle gang, in januari 2025 zullen de leerlingen in het nieuwe schoolgebouw gehuisvest worden.
De verwachting is dat Samen Kansrijk met ingang van 1 januari 2027 onder een eigen identiteit gaat vallen. Vanaf bovengenoemd kalenderjaar is de exploitatie van SO Kleurryk niet meer verwerkt in de exploitatie en de balansgegevens van stichting SO Fryslân.

Herschikking middelen per 31 december 2023
In het Strategisch Beleidsplan (SBP) 2023-2027 zijn de ‘grote doelen’ voor de komende periode opnieuw bepaald. Verder is er in de vergadering van de Raad van Toezicht van 21 juni 2023 de wens uitgesproken de komende periode extra te investeren in het Onderwijs om versnelt het surplus van het vermogen te verminderen. Dit was de aanleiding om het Eigen Vermogen te herschikken en de bestemmingsreserves opnieuw vast te stellen.
In de exploitatie van 2024 is ruim 2 ton extra formatie meegenomen om versnelt het surplus aan eigen vermogen te verminderen.

College van Bestuur Stichting SO Fryslân

Mirjam Pruiksma

Drachten, oktober 2023

2 Meerjarenbegroting

Exploitatie (x € 1.000)		Werkelijk 2022	Begroting 2023	**Begroting 2024**	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3	**Baten**						
3.1	Rijksbijdragen	33.009	33.870	**37.918**	**37.752**	**37.515**	**33.103**
3.2	Overige overheidsbijdragen	194	144	**140**	**140**	**140**	**118**
3.5	Overige baten	1.676	1.368	**1.546**	**1.436**	**1.436**	**1.428**
	Totaal baten	34.879	35.381	**39.603**	39.327	39.090	34.648
4	**Lasten**						
4.1	Personele lasten	30.371	30.944	**36.000**	**34.965**	**34.728**	**30.687**
4.2	Afschrijvingen*	505	622	**497**	**497**	**497**	**489**
4.3	Huisvestingslasten	1.741	2.239	**1.773**	**1.773**	**1.773**	**1.552**
4.4	Instellingslasten	2.676	2.092	**2.213**	**2.204**	**2.204**	**2.006**
	Totaal lasten	35.294	35.896	**40.483**	39.439	39.202	34.733
5	**Financiële baten en lasten**	31	0	**150**	**150**	**150**	**120**
Netto resultaat		**-384**	-515	**-730**	**39**	**39**	**35**

**Toelichting op de afschrijvingen:*
De verwachting is dat de omvang van de afschrijvingen en de vervangende investeringen per jaar nagenoeg gelijk zijn. Om deze praktische redenen is deze post in de meerjarenprognose gelijk gehouden.

Resultaat afgelopen jaren
In de afgelopen jaren is er een impuls gegeven aan de onderwerpen Onderwijsontwikkeling, Integraal Personeelsbeleid, Communicatie, Cultuur en Energie-neutrale scholen.
Over 2022 was er sprake van een negatief resultaat; dit is vooral tot stand gekomen door de eenmalige afboeking vanuit het Ministerie (stelselwijziging).

Negatief resultaat 2024
In 2023 wordt er onder andere opnieuw geïnvesteerd in doelen uit het Strategisch Beleidsplan 2023-2027 (zie 2.3 'Extra impulsen 2023' van de Kaderbrief). Bovendien is er extra vacatureruimte meegenomen om het surplus van het vermogen versneld te laten verminderen.
Verder is er sprake van voorfinanciering, door de groei van het aantal leerlingen hebben enkele scholen een extra klas moeten starten. De Rijksbijdrage voor deze extra inzet volgt later.
De aanpassing van de CAO PO, de inflatie en de groei van het aantal leerlingen zorgen voor een relatief grote toename van de begroting; de baten en lasten stijgen hierdoor met 12% ten opzichte van de begroting 2023.

Resultaat 2025 tot en met 2027
Over de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027 is er een positief exploitatiesaldo begroot, waaruit blijkt dat de stichting 'in control' is. Eventuele impuls-investeringen over deze jaren staan niet in het meerjarenoverzicht, omdat daar nog niets over bekend is. Aan de hand van de actuele beleids-speerpunten in relatie tot de stand van het eigen vermogen wordt van jaar tot jaar een beslissing genomen over de wenselijkheid van extra investeringen.
In 2027 zien we de baten en lasten fors afnemen, dit heeft te maken met het feit dat ervan uitgegaan wordt dat SO Kleurryk per 1 januari 2027 onder de identiteit van Samen Kansrijk gaat vallen.

3 Toelichting

De begroting van 2024 sluit met een negatief resultaat. Dit is in overeenstemming met het vastgestelde Vermogensbeleid van SO Fryslân, dat ruimte biedt voor stabilisatie of afname van het eigen vermogen van de stichting ten gunste van het onderwijs.

SO Fryslân heeft hierdoor de financiële ruimte om ook het komende kalenderjaar een impuls te geven aan meerdere beleidsspeerpunten. Een nadere specificatie van het exploitatietekort wordt gegeven in bijlage B.

3.1 Toe- en afname baten en lasten

In onderstaand overzicht wordt samengevat welke begrotingsposten in de meerjarenbegroting toe- en afnemen. Posten die gelijk blijven worden niet nader toegelicht.

Factoren waardoor de <u>baten toenemen</u>

1. De Rijksbijdragen nemen in 2024 toe ten opzichte van 2023 door de indexatie van de vergoedingen (prijs) en de toename van het aantal leerlingen (hoeveelheid).
2. De Overige baten nemen in 2024 toe ten opzichte van 2023 door het vrijvallen van ESF-middelen.
3. De Financiële baten nemen toe vanwege de rentebaten via Schatkistbankieren, in voorgaande jaren was er nog sprake van een negatieve rente.

Factoren waardoor de <u>lasten toenemen</u>

1. De personele lasten in de periode 2024 nemen toe ten opzichte van 2023 door:
   a. de stijging van de loonkosten (prijs)
   b. een grotere structurele inzet van formatie (hoeveelheid)
   c. incidentele inzet (impulsen, hoeveelheid)
2. De instellingslasten nemen vanaf 2024 toe door:
   a. de inflatie
   b. de groei van het aantal leerlingen (Onderwijsleerpakket en ICT)
   c. Culturele vorming (schoolreizen niet meer ten laste van privaat maar wordt gezien als cultuur)

Factoren waardoor de <u>baten afnemen</u>

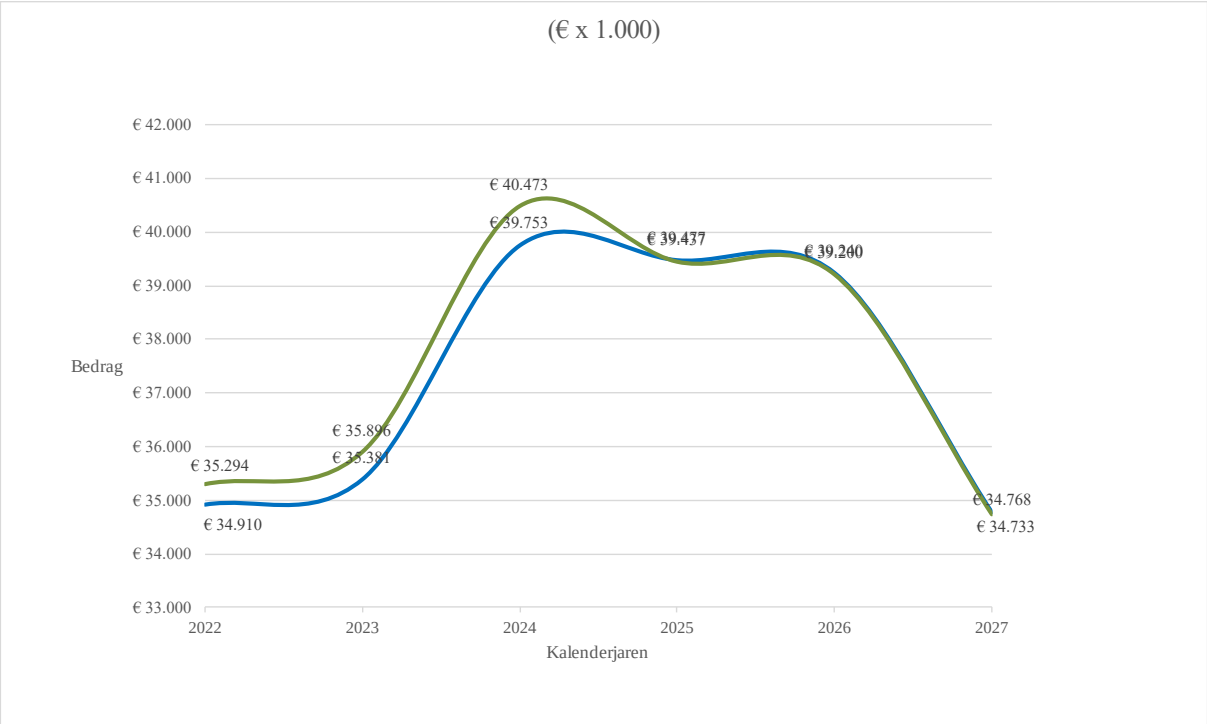
1. De Overige overheidsbijdragen nemen af door:
   - Minder subsidie vanuit de provincie en gemeenten.
2. De baten nemen in 2027 af omdat ervan uitgegaan wordt dat SO Kleurryk vanaf dat jaar onder een andere identiteit gaat vallen.

Factoren waardoor de <u>lasten afnemen</u>

1. De personele lasten nemen in 2025, 2026 en 2027 af ten opzichte van 2024 in verband met het incidentele karakter van de impulsen in 2024.
2. De lasten nemen in 2027 af omdat ervan uitgegaan wordt dat SO Kleurryk vanaf dat jaar onder een andere identiteit gaat vallen.

3.2 Baten- en lastenverloop

In onderstaande grafiek worden de begrote baten (blauwe lijn) en lasten (groene lijn) over de jaren zichtbaar. Over de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027 'duikt' de groene lijn (lasten) weer onder de blauwe lijn (baten), waaruit blijkt dat de stichting 'in control' is.
In onderstaande grafiek wordt tevens het vertrek van SO Kleurryk zichtbaar per 1 januari 2027; baten en lasten dalen hierdoor met plusminus 4.5 mln.

4 Investeringsbegroting

Er wordt in 2024 een totale investering verwacht van € 1.031.772. Naast de reguliere vervangingsinvesteringen wordt er het komende jaar ook weer extra geïnvesteerd.

Investeringen 2024		
Reguliere vervangingen		
ICT	€ 289.500	
Inventaris	€ 156.100	
Onderwijsleerpakket	€ 83.500	
Bouwkundig (o.a. Meerjaren Onderhoudsplan)	€ 302.672	
Subtotaal		€ 831.772
Extra investeringen (incidenteel)		
Opfrissen locatie Haydn	€ 100.000	
Energie-neutrale school VSO Talryk	€ 100.000	
Subtotaal		€ 200.000
Totale investering		€ 1.031.772

Toelichting op de reguliere vervangingen:

ICT:
Voor dit onderdeel wordt er gestreefd naar een zogenaamde ‘dakpanconstructie’, zodat de investeringen min of meer stabiel blijven en scholen blijven beschikken over de meest actuele apparatuur.

Inventaris en Onderwijsleerpakket:
Deze investeringen betreffen reguliere vervangingen van de afgeschreven materialen.

***Toelichting op de extra investeringen*:**

Voor It Twalûk is een bedrag meegenomen voor het opfrissen van locatie Haydn, de school is erg gedateerd, in de komende periode zullen plannen worden gemaakt en zal een start worden gemaakt met de uitvoering.
De post ‘Energie-neutrale school’ betreft een investering op VSO Talryk. Een paar jaar geleden is er al geïnvesteerd in zonnepanelen, door een relatief kleine ingreep kan deze school de gaskraan dichtdraaien.

5 Prognosebalansen

In 2024 wordt uitgegaan van een investering van € 1.031.772 versus € 1.277.500 in 2023. Verder wordt er rekening gehouden met afschrijvingslasten van € 621.749 en 497.297 over respectievelijk 2023 en 2024. Afschrijvingen zijn wel kosten, maar geen uitgaven. Tussen 2022 en 2023 neemt het eigen vermogen af met € 1.245.000. Dit is het gevolg van onttrekking aan het eigen vermogen van de begrote nettoresultaten van respectievelijk € 515.000 (negatief) en € 730.000 (negatief) over de jaren 2023 en 2024.

(x € 1.000)	Werkelijk 31-12-22	Prognose 31-12-23	Prognose 31-12-24
ACTIVA			
Materiële vaste activa	3.459	4.115	4.650
Vorderingen	1.475	1.475	1.475
Liquide middelen	7.462	6.291	5.027
Totaal activa	12.396	11.881	11.151
PASSIVA			
Eigen vermogen	7.257	6.742	6.012
Voorzieningen	325	325	325
Kortlopende schulden	4.814	4.814	4.814
Totaal passiva	12.396	11.881	11.151

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen weergegeven die voortvloeien uit de begroting en de prognosebalans van 2024. SO Fryslân scoort hiermee binnen de bandbreedtes en boven de norm die wordt aangehouden voor het primair onderwijs. De ratio 'huisvesting' valt lager uit dan de norm in het primair onderwijs. De norm is gebaseerd op het reguliere basisonderwijs. Omdat het speciaal onderwijs meer (ondersteunende) personeelsleden per leerling heeft en een kleinere groepsgrootte kent, zijn de totale personele lasten relatief hoog en valt de huisvestingsratio lager uit.

Uitgaande van deze kengetallen en het Risicoprofiel kunnen we concluderen, dat de stichting ook in 2024 *in control* zal zijn.

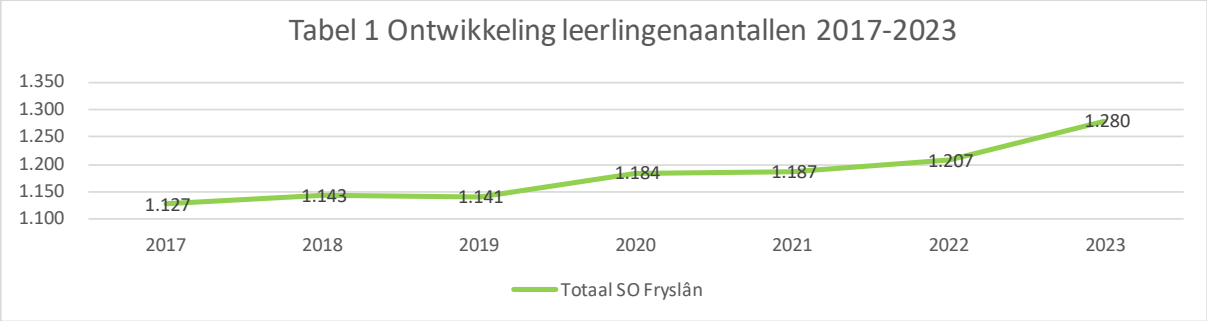
Financiële kengetallen 2024	SO Fryslan	Norm
Weerstandsvermogen	16%	10-40%
Solvabiliteit	54%	40%
Huisvestingsratio	5%	10%

6 Leerlingenaantallen

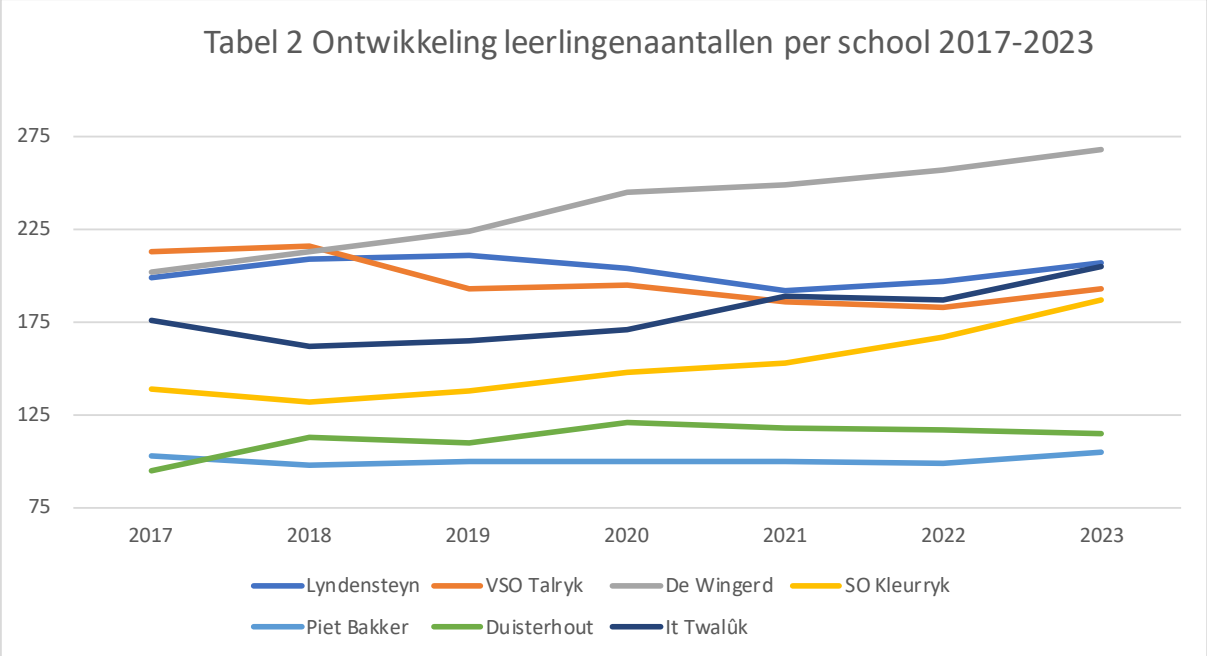
6.1 Ontwikkeling leerlingenaantallen

Ten opzichte van 1 februari 2022 is er per 1 februari 2023 een toename van 73 leerlingen. Na een periode van stabiele aantallen zien we de laatste 2 jaar weer een groei van het aantal leerlingen. De groei zit vooral in het SO, een plus van 52 leerlingen, het VSO groeit met 21 leerlingen. Vooral Kleurryk en It Twalûk maken een sterke groei door. Na de meest recente teldatum is er op de scholen sprake van groei waardoor de verwachting is dat we per 1 februari 2024 boven de 1300 leerlingen uitkomen.

De ontwikkeling van de leerlingaantallen is op stichtingsniveau weergegeven in onderstaande grafiek (tabel 1) over de periode 2017-2023.

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen per school is weergegeven in onderstaande grafiek (tabel 2) over de periode 2017-2023.

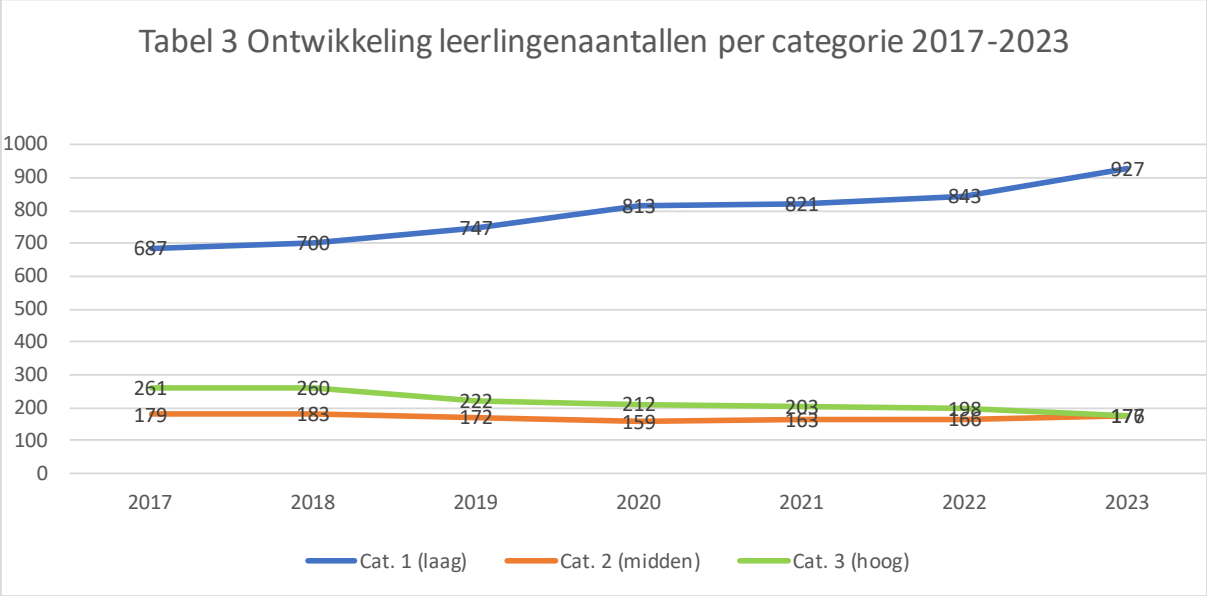

6.2 Ontwikkeling per categorie

Tabel 3 geeft een grafisch beeld van de toe- en afname van het leerlingenaantal per categorie:

- 1 lage bekostiging
- 2 midden-bekostiging met een tijdelijk karakter
- 3 hoge bekostiging

De verhouding tussen de verschillende categorieën binnen de leerlingenpopulatie verandert. De laatste jaren is er een sterke afname van categorie 3 leerlingen waar te nemen, dit betekent een afname van de financiering. Eén en ander heeft te maken met de inhoudelijke criteria die de samenwerkingsverbanden hanteren bij het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring.

7 Risicoparagraaf

Op 12 mei 2022 is door het externe bureau Controlgroep bv het financieel risicoprofiel voor SO Fryslân opnieuw bepaald. Een belangrijke gronddoelstelling is het borgen van de financiële continuïteit.
De conclusie is, dat de financiële risico's ten opzichte van 2019 zijn toegenomen. Daarom is het benodigde buffervermogen (onderdeel van de algemene reserve) hoger vastgesteld.
Het minimale buffervermogen is nu vastgesteld op 2,6 mln.
Bij toename van de financiële risico's moet gedacht worden aan het anders definiëren van deze geïnventariseerde risico's. De kans- en schadeklasses zijn op onderdelen verhoogd.

De rapportage[2] gaat in op de volgende onderwerpen:

Inschatten van de risico's wanneer het gaat om:

- Onvoorzienbare en onbeheersbare leerlingendaling;
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten;
- Instabiliteit en/of onvolledige indexatie van bekostiging;
- Onvolledige indexatie van bekostiging;
- Ambulante begeleiding;
- Hogere dan begrote lasten voor ziektevervanging;
- Arbeidsmarktschaarste: hogere dan begrote lasten voor het vervullen van vacatureruimte;
- Overdracht en invoeging van scholen;
- Restrisico's;
- Uitvoeringsrisico in de bedrijfsvoering (vaste voet).

Inventariseren van de beheersmaatregelen om risico's te dempen:

- Kostenflexibiliteit in de personele en materiële lasten;
- In de exploitatie wordt rekening gehouden met 1 fte boventalligheid wegens uitval. Hierbij wordt uitgegaan van de GPL (Gemiddelde Personeelslast).

Ontwikkelingen 2023

- De leerlingenaantallen nemen toe t.o.v. 2022 (zie 6.1);
- Het aantal categorie 1-leerlingen neemt verder toe in 2023 terwijl categorie 3 afneemt. Dit heeft substantiële gevolgen voor de bekostiging per leerling in 2024;
- Afname flexibele schil door arbeidsschaarste en door nieuwe wet- en regelgeving: Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB);
- Verduurzaming schoolgebouwen in samenwerking met de provincie en gemeenten;
- Nieuwe CAO afgesloten met terugwerkende kracht tot 1 mei 2023
- De relatief hoge inflatie in 2023.

Verwachte ontwikkelingen 2024
In het begrotingsjaar worden met betrekking tot de risicofactoren de volgende ontwikkelingen verwacht:

- Er is een afname van de categorie 3-leerlingen. De verwachting is dat deze trend zich voortzet;

[2] Financieel risicoprofiel SO Fryslân d.d. 12 mei 2022 opgesteld door de Controlgroep

- De maatschappelijke ontwikkeling van een dreigend lerarentekort (arbeidsmarktschaarste), en daardoor ook ‘vervanging wegens ziekte’;
- Bovengenoemd risico als gevolg van arbeidsmarktschaarste wordt nog eens versterkt door de relatief onevenwichtige samenstelling van het personeelsbestand. Een substantieel deel van de medewerkers is ouder dan 55 jaar en zal dus binnen afzienbare termijn uit dienst treden. Bovendien veroorzaakt de eerdergenoemde onevenwichtige opbouw een onderwijsinhoudelijk risico, omdat er enerzijds een verhoudingsgewijs geringe inbreng van recent opgeleide personeelsleden is, terwijl anderzijds een groot deel van de opgebouwde ervaring en deskundigheid van het zittende personeel binnen een korte periode verloren dreigt te gaan.
- De komende 5 jaar stroomt 34.76 fte uit vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (50 medewerkers);
- De ontwikkelingen met betrekking tot de inflatie;
- Samen Kansrijk wordt steeds meer vormgegeven, met de formatie 2024-2025 wordt hier rekening mee gehouden;
- Verdere toename van de rest- en uitvoeringsrisico’s in de bedrijfsvoering door onder andere:
    - het risico op extra lasten als er niet wordt voldaan aan de AVG;
    - de uitbreiding van het aantal locaties, wat zorgt voor extra materiële lasten;

Beheersmaatregelen 2024

Om de verwachte risico’s het hoofd te bieden past SO Fryslân de navolgende beheersmaatregelen toe:

- Het bewaken van voldoende flexibiliteit van de personele kosten bij natuurlijk verloop, zodat er tijdig kan worden ingegrepen om te komen tot een sluitende begroting;
- Het ontwikkelen van beleid (strategische personeelsplanning), waarbij aandacht is voor de vergrijzing van het personeelsbestand;
- De inzet van budget voor ‘Boeien en Binden’ voor medewerkers, waaruit onder meer de opleidingen tot leraar, leraarondersteuner en directie worden bekostigd;
- Rekening houden met 1 fte boventalligheid wegens uitval in de exploitatie;
- Het zo veel mogelijk vermijden van langlopende inkoopcontracten, om ook in de materiële sfeer zo flexibel mogelijk te blijven;
- Het implementeren van de AVG-wetgeving binnen de scholen en het creëren van bewustwording van deze nieuwe wetgeving bij het personeel;
- Het ‘in gesprek’ blijven met gemeenten, een permanent aandachtspunt;
- Rekening houden met de restrisico’s bij het bepalen van het buffervermogen (opgenomen in de algemene reserve).

Resumé

In 2022 is het financieel risicoprofiel van de stichting SO Fryslân geactualiseerd. Na de invoering van Passend Onderwijs kan er geconstateerd worden, dat er van onvoorziene en onbeheersbare leerlingendaling als gevolg van de invoering van dit nieuwe stelsel geen sprake is. Wel valt er een afname van vooral categorie 3-leerlingen te constateren. De hieruit voortvloeiende lagere bekostiging en lagere formatiebudgetten kunnen worden opgevangen binnen de personeels-exploitatie (natuurlijk verloop). Tijdens het samenstellen van de begroting 2024-2027 is rekening gehouden met de eerdergenoemde ontwikkelingen en beheersmaatregelen.

Bijlage A Voorlopige formatiebudgetten 2024-2025

Het beleidsstuk 'Budget personeelsformatie SO Fryslân' is het uitgangspunt voor het vaststellen van de formatiebudgetten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van de voorlopige formatiebudgetten voor schooljaar 2024-2025. Het formatiebudget zal in het voorjaar nog gecorrigeerd worden naar aanleiding van de leerlingenaantallen per 1 februari 2024. Alle scholen dienen zich te houden aan het toegekende formatiebudget.
Vanwege de nieuwe 'vereenvoudigde bekostiging' die op 1 januari 2023 is ingegaan is er sprake van kalenderjaarbekostiging. Voor het nieuwe schooljaar 2024-2025 zijn de baten over de periode augustus-december 2024 bekend. De vergoeding voor de periode januari-juli 2025 is afhankelijk van de leerlingenaantallen per 1 februari 2024.
In het voorjaar van 2024 zullen de definitieve formatiebudgetten berekend worden, dan zal ook instemming aan de GMR worden gevraagd.

Onderstaande budgetten zijn berekend op basis van de leerlingenaantallen per 1 februari 2023. Een aanpassing van de budgetten zal plaatsvinden n.a.v. de 1 februari telling van 2024.

Overzicht formatiebudgetten 2024-2025

(formatie in fte's, budget x € 1.000)

Brin	School	Leerlingen-	Formatie*				Budget
		aantallen	Directie	OP	OOP	Totaal	
00LD	School Lyndensteyn	207	3,7000	30,3100	32,3200	66,3300	5.222
00RS	Talryk	193	3,6000	27,8200	29,2600	60,6800	4.782
02XF	De Wingerd	268	3,2000	35,2800	41,1700	79,6500	6.283
03PB	SO Keurryk	187	2,6000	21,0100	28,0700	51,6800	3.815
08ST	Piet Bakker	105	1,8000	10,7000	14,6600	27,1600	2.445
19TX	Duisterhoutschool	115	1,8000	13,1700	17,7300	32,7000	2.537
26LD	It Twalûk	205	2,6000	21,0300	26,7600	50,3900	4.406
Scholen	Participatiebudgetten		0,0000	0,0000	5,0000	5,0000	351
bovenschools	Vervangingspool		0,0000	5,0000	5,0000	10,0000	1.090
bovenschools	Bestuursbureau		1,0000	0,4000	4,8000	6,2000	987
Totaal		1280	20,3000	164,7200	204,7700	389,7900	31.918

** Geschatte formatie 2024-2025, afhankelijk van de keuzes van de teams op de scholen (peildatum 01-01-2024)*

Bijlage B Verbijzondering exploitatietekort 2024

In de toelichting (hoofdstuk 3) is aangegeven dat er over 2024 opnieuw een negatief saldo begroot wordt, met als doel om extra te investeren in het onderwijs (impuls-investeringen). Over het kalenderjaar 2024 is het saldo € 730.000 negatief. Dit is in overeenstemming met de beleidslijn uit het vermogensbeleid, waarin een beroep op de betreffende bestemmingsreserves mogelijk is gemaakt. Hieronder wordt aangegeven, hoe de financiële ruimte die zo ontstaat wordt aangewend. (zie Kaderbrief).

Onderwijsontwikkeling

- Ondersteuning en scholing van experts om de onderwijsresultaten inzichtelijker te maken in ParnasSys;
- Onderwijs: digitale leermiddelen aanschaffen in verband met de vraag naar digitaal onderwijs en scholing om hiermee optimaal te werken;
- Digitaal portfolio voor leerlingen. Er is een keuze gemaakt, aanschaf en implementatie omdat de papieren versie overgezet moet worden;
- Communicatie intern: verder uitbouwen van intranet en in de Cloud werken.

Personeelsbeleid

- Professionalisering met behulp van de Noordelijke Onderwijs Groep (NOG);
- Visie op leiderschap: vervolgscholing ‘Waarderend Leiderschap’;
- Extra formatie voor het begeleiden van stagiaires (ondersteuning van medewerkers in opleiding);
- Afnemen van ontwikkelassessments voor nieuwe MT leden;
- Digitaal bekwaamheidsdossier implementeren met een campagne.

Financiën

- Verder investeren in zonnepanelen om op termijn energieneutraal te zijn;
- Participeren in de investering voor een leerstoel (samenwerken, kennisdeling en innovatie);
- Inzet van tijdelijk extra middelen voor energie in verband met de inflatie;
- Voorfinanciering i.v.m. de groei van het aantal leerlingen.

Overige

- 10 jarig bestaan van SO Fryslân; een feestelijke dag voor leerlingen, ouders en medewerkers.

Bijlage C Bronnen

Voor het samenstellen van de begroting is gebruik gemaakt van de vastgestelde Planning & Control-cyclus en hebben schooldirecteuren, de onderwijskundige, P&O en de controller een belangrijke bijdrage geleverd. Daarnaast is er gebruik gemaakt van de volgende stukken:

- Kaderbrief 2024-2027 september 2023[3]
- Strategisch Beleidsplan 2023-2027[4]
- Financieel Risicoprofiel mei 2022[5]

[3] Goedgekeurd door de RvT d.d. 11-10-2023
[4] Vastgesteld in voorjaar 2023 door verschillende gremia (DOST, CvB, RvT en GMR)
[5] Behandeld binnen de Financiële Commissie d.d. 22-06-2022